

Η αξία του περιβάλλοντος

Στο σύνθετο πλέγμα του μεγάλου αριθμού των δράσεων που θα απασχολήσουν την ελληνική προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά το τρέχον εξάμηνο αναμένεται να ενταχθούν και πρωτοβουλίες σχετικές με το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Στόχος των πρωτοβουλιών αυτών θα είναι μεταξύ άλλων η υλοποίηση των υποχρεώσεων που ανέλαβε η Ευρωπαϊκή Ένωση κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας διάσκεψης για τη βιώσιμη ανάπτυξη στο Γιохάνεσμπουργκ (26 Αυγούστου - 4 Σεπτεμβρίου 2002).

Ειδικά για την κατάσταση του περιβάλλοντος στην Ελλάδα η γενική άποψη είναι ότι η χώρα εμφανίζει ορισμένα κρίσιμα προβλήματα, όπως η χαμηλή ποιότητα της ατμόσφαιρας σε τοπικό κυρίως επίπεδο, η υποβάθμιση των παράκτιων υγροτόπων, η ερημοποίηση από τις πυρκαγιές των δασών, οι καταστροφές από τις πλημμύρες, η ρύπανση από τις χωματερές κτλ. Παράλληλα, όμως, αναγνωρίζεται πως η Ελλάδα παρουσιάζει

γενικώς καλή ποιότητα περιβάλλοντος και ότι μπορεί σύντομα να αρχίσει να βελτιώνει ουσιαστικά την περιβαλλοντική της κατάσταση, ως αποτέλεσμα των διαχειριστικών και οικονομικών δράσεων που πραγματοποιούνται από τα μέσα της δεκαετίας του '90. Συνεπώς, δεν ήταν καθόλου τυχαία η υποθέτηση από το υπουργικό συμβούλιο, εδώ και ένα εξάμηνο περίπου, του κειμένου με τίτλο "Ελληνική στρατηγική προς τη βιώσιμη ανάπτυξη", του οποίου η υλοποίηση αναμένεται με ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Οι σημερινές προκλήσεις για τη χώρα, στην κατεύθυνση μιας εθνικής στρατηγικής

Του ΠΕΡΙΚΛΗ ΛΑΤΙΝΟΠΟΥΛΟΥ,
καθηγητή τμήματος Πολιτικών
Μηχανικών ΑΠΘ

Η οικονομική αποτίμηση αποτελεί απαραίτητη συνιστώσα της σύγχρονης περιβαλλοντικής πολιτικής

διάσταση, προϋποθέτει μια δύσκολη διαδικασία, απαραίτητη όμως για την επίτευξή τους: την οικονομική αποτίμηση της αξίας των περιβαλλοντικών πόρων και υπηρεσιών και, κατ'

για τη βιώσιμη ανάπτυξη, εντοπίζονται στους εξής δύο μείζονες στρατηγικούς στόχους: α) στην ενίσχυση της αποδοτικότητας και κυρίως της αποδοτικότητας του κόστους της περιβαλλοντικής πολιτικής και β) στην καλύτερη ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών αρχών και δράσεων στις οικονομικές αποφάσεις. Η υλοποίηση των παραπάνω στόχων-προκλήσεων, οι οποίοι χαρακτηρίζονται έντονα από την οικονομική τους

επέκταση, των επιπτώσεων από τις ανθρωπογενούς προέλευσης δράσεις στο περιβάλλον. Τα σημαντικότερα περιβαλλοντικά προβλήματα του πλανήτη προέρχονται από την ελάχιστη σημασία που δίνεται στις συνέπειες από τα δύο άκρα της παραγωγικής διαδικασίας: στην εξάντληση των διαθέσιμων αποθεμάτων των πολύτιμων φυσικών πόρων και στην ήδη μειωμένη αντοχή του περιβάλλοντος να υποδέχεται τους όλο και μεγαλύτερους όγκους βλαβερών αποβλήτων. Δύο από τα βασικά χαρακτηριστικά, με τα οποία αναζητούνται λύσεις στα περιβαλλοντικά προβλήματα, στο πλαίσιο ενός σχετικά νέου επιστημονικού κλάδου που ονομάζεται Οικονομική του Περιβάλλοντος, είναι τα εξής: α) Καταγράφοντας τις διάφορες χρήσεις του περιβάλλοντος αλλά και τις ανθρωπογενούς προέλευσης επιπτώσεις σ' αυτό (π.χ. κλιματική αλλαγή, εξόρυξη μη ανανεώσιμων πόρων, ρύπανση του περιβάλλοντος, ερημοποίηση, απώλεια της βιοποικιλότητας), διαπιστώνεται

ότι υπάρχει σαφής ανάγκη οικονομικής αποτίμησης. Καθορίζοντας οικονομικές αξίες για τα περιβαλλοντικά οφέλη και κόστη, προκύπτει η δυνατότητα άμεσης σύγκρισης των μεταβολών του περιβάλλοντος, μέσω μιας κοινής γλώσσας, της οικονομικής. β) Οι γνωστές μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων (π.χ. για την κατασκευή έργων υποδομής) περιορίζονται συνήθως στο φυσικό αντικείμενο και δεν χρησιμοποιούν οικονομικά στοιχεία. Έτσι όμως παραλείπεται η δυνατότητα σύγκρισης εναλλακτικών λύσεων σε επίπεδο συνολικής οικονομικής αξίας, με μεγάλη απουσία την αξία του περιβαλλοντικού κόστους.

Φαίνεται τελικά ότι, επί του παρόντος, υπάρχει αρκετή διστακτικότητα στην εφαρμογή της οικονομικής αποτίμησης του περιβάλλοντος. Όμως, είναι γνωστό ότι το να συμπεριφερόμαστε ως ο πλανήτης να μην έχει καμία αξία αποτέλεσε την κύρια αιτία που τον οδήγησε στο κατόφλι της καταστροφής του.